

Elżbieta Jeżewska, Iwona Rajkowska

Dział Malarstwa i Rzeźby

Rocznik Muzeum Narodowego w Kielcach 19, 319-327

1998

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

NABYTKI MUZEUM NARODOWEGO W KIELCACH W LATACH 1993–1995

DZIAŁ MALARSTWA I RZEŹBY

1993–1995

Do zbiorów działu wpłynęły 42 obrazy, z których większość (36) to dary od osób prywatnych mieszkających w kraju lub zagranicą. Zakupiono sześć obrazów. W grupie nowo przyjętych są m. in. prace pozyskane bezpośrednio od ich autorów albo od ich spadkobierców.

Ponadto dział przechowuje depozyty z zakresu malarstwa, m.in.: dwa obrazy pędzla Jerzego Wolffa (1902–1986) – *Pożar Sodomy* z 1974 r. i *Kompozycję z ideogramem* z 1978 r., własność Muzeum Narodowego w Warszawie (nr inw. MPW: 639,

Ryc. 1. M. Gierymski(?), *Pejzaż z sosnami*, depozyt Fundacji Kultury w Warszawie

649; prolongata użyczenia); oraz dwie ikony z XIX w. – depozyt Policji w Kielcach. W 1994 roku muzeum otrzymało z Warszawy depozyt Fundacji Kultury – obraz olejny na płótnie przypisywany Maksymilianowi Gierymskiemu (1846–1874) – *Pejzaż z sosnami*, sygnowany, dzieło nie omówione dotychczas w literaturze.

W 1995 r. powrócił do muzeum obraz autorstwa Kazimierza Szermentowskiego – *Procesja w Chęcinach* z 1857 r., który zaginął w 1981 r. podczas wypożyczenia poza muzeum. Obecnie posiada nowy numer inwentarzowy. Interesująca jest historia tego obrazu: powstał jako kopia płótna Józefa Szermentowskiego (1833–1876) – brata Kazimierza, w tym samym co oryginał roku i otrzymał ten sam tytuł.

Najstarszym nowym nabytkiem inwentarzowym jest postromantyczna praca malarki Zofii Plewińskiej-Smidorowiczowej (studia w SSP w Warszawie 1905/1906, wystawy 1916–1936) – *Wzgórze krzyży* z 1919 r., wykonana techniką mieszaną na tekturze, ukazująca parę leciwych wieśniaków przy świeżej mogile, zapewne ich dziecka lub wnuka (legionisty?), na wiejskim cmentarzu. Jest to dar Małgorzaty Kurowskiej z Warszawy, wykonującej wolę swojej zmarłej matki – Marii Mikołajczyk-Kurowskiej, kieleckiej lekarki.

Na uwagę zasługują dwa zespoły prac artystów czynnych i w międzywojniu, i po 1945 r., wypowiedających się zupełnie różnymi środkami plastycznymi. Pierwszy zespół tworzy 18 obrazów autorstwa Kazimierza Pacewicza (1885–1974), podarowanych w 1980 r. przez zamieszkałą w Londynie Celinę Tarnawską-Buszę, przekazanych muzeum w 1995 r. dzięki uprzejmemu pośrednictwu Łukasza Kossovskiego. Drugi – to 11 obrazów autorstwa Stefana Żechowskiego (1912–1984) – pozyskany przez muzeum dzięki staraniom Wojewody Kieleckiego Zygmunta Szopy, który sfinansował zakup czterech z nich.

Ryc. 2. Kazimierz Pacewicz, *Lady*, 1957, kat. 8

K a z i m i e r z P a c e w i c z – artysta po studiach na krakowskiej ASP, następnie od 1925 r. po uzupełniających w paryskiej filii Akademii, uczeń Józefa Pankiewicza – dał się poznać jako uzdolniony kolorysta wystawiający do 1938 r. w Paryżu. Po II wojnie światowej aż do końca życia mieszkał i pracował w Anglii. W swej twórczości nawiązywał głównie do koloryzmu francuskiego we współczesnej mu fazie. Świadom był także polskiej tradycji szkoły krakowskiej. Tworzył krajobrazy, sceny rodzajowe w pejzażu i we wnętrzach, w tym widoki typowo wiejskie, oraz diametralnie inne – cyrkowe, portrety (np. *Lady*, Londyn 1957), kompozycje o rozbudowanej narracji i wydźwięku historycznym (np. *Branka*, scena z niewolnikami) i in. Operował technikami: olejną, akwarelową, rysował kredką. W każdym z rodzajów tych prac zachowywał wyrazistość ikonograficzną i często stosował układy kompozycyjne o postimpresjonistycznym kadrze (np. *Woltyżerka*, *Przed dworem*). Co do formy – potrafił uzyskać kredką efekt delikatności kreski, a nawet jej wiotkości (np. *Branka ...*, *Krajobraz z zabudową na wzgórzu*), z drugiej strony zaś technikami *stricte* malarskimi wykazać jej ekspresyjną jędrność zarówno w przedstawieniach dynamicznych (np. *Dwa żubry*, walka zwierząt), jak i statycznych (np. *Wieczór w izbie*, 1930), nie stroniąc od rubasznosci również w treści (np. *Scena wiejska*, czyli groteskowo zinterpretowana bójka pary wieśniaków).

W pejzażach, które stanowią znaczną część twórczości Pacewicza, wyczuwa się chęć malarza do uzewnętrzniania ukrytej w rzeźbie terenu rytmiczności (np. *Pejzaż leśny z drogą*, *Orka*). Warto jeszcze dodać, że Pacewicz w Anglii często sygnował swoje prace: *Augustus Pack*, dając tym z pewnością wyraz pamięci o swoim ojcu noszącym imię August, z zawodu lekarzu.

Elżbieta Jeżewska

Wspomniany wyżej drugi zespół nowych nabytków w Dziale Malarstwa i Rzeźby to prace S t e f a n a Ż e c h o w s k i e g o. W 1995 roku do działu trafiło 11 jego obrazów – siedem spośród nich jako dar Marianny Żechowskiej, wdowy po artyście, cztery pozostałe jako zakup od tejże. Prace te wraz z trzydziestoma ośmioma rysunkami, również darowanymi przez M. Żechowską, przekazanymi do Działu Rycin, zapoczątkowały kolekcję Żechowskiego w kieleckim muzeum, artysty związanego przez długie lata z kielecczyzną miejscem urodzenia, zamieszkania i odczuwalną obecnością w życiu kulturalnym regionu. S. Żechowski urodził się 19 lipca 1912 r. w Książu Wielkim, zmarł 28 października 1984 r. tamże. Był rysownikiem, ilustratorem i malarzem-pastelistą, absolwentem Państwowej Wyższej Szkoły Sztuk Zdobniczych i Przemysłu Artystycznego w Krakowie (1929–1932), członkiem „Szczepu Szukalszczyków Herbu Rogate Serce”, po 1945 r. osiadłym na stałe w rodzinnym domu w Książu Wielkim i okresowo w Zabrzu. Ilustrator *Motorów*, *Zmór* i *Wrzosów* Emila Zegadłowicza, *Tęczy* Wandy Wasilewskiej, *Pawich piór* Leona Kruczkowskiego (nie wydane), *Na srebrnym globie* Jerzego Żuławskiego, *Dziadów* Adama Mickiewicza i *Hymnów* Jana Kasprowicza. Znany był z cykli rysunkowych i licznych, wykonanych głównie w pastelu, erotyków. W latach czterdziestych twórca głównie rysunkowych cykli o tematyce robotniczej i serii znaczków pocztowych, w pięćdziesiątych – portretów znanych działaczy polityczno-społecznych, w sześćdziesiątych, siedemdziesiątych i osiemdziesiątych – przede wszystkim oryginalnych pastelowych erotyków. W latach 1973–1974 stypendysta Fundacji Kościuszkowskiej w Nowym Jorku. Bohater telewizyjnego filmu Ryszarda Wójcika pt. *Pustelnik* (1977 r.). W 1981 r. opublikował wspomnienia *Na jawie*.

Jego twórczość może być rozpatrywana tak w symbolicznym, jak surrealistycznym kontekście rozwoju sztuki. Nie była i nie jest ceniona przez znawców sztuki. Żechowski bardziej bywa dostrzegany dzięki swojemu bardzo dobremu *métier* rysownika, choć wspomniane późne erotyki zatarły w pamięci ekspertów i te umiejętności. Popularyzacją jego twórczości zajęli się pasjonaci, tacy jak Andrzej Banach czy Ryszard Wójcik, oraz kieleckie środowisko kulturalne z dyrektorem BWA w Kielcach Marianem Ruminem na czele, organizatorem przygotowanej w 1983 r. w Kielcach dużej wystawy indywidualnej artysty¹.

Wśród jedenastu prac przyjętych do muzeum pastelowy reprezentatywny erotyk *Artysta i muzy* jest przykładem charakterystycznego, późnego, kontrowersyjnego stylu S. Żechowskiego. W 1986 r. był wystawiany w Galerii „U Jaksy” w BWA w Miechowie. Obrazy analogiczne w tematyce i kompozycji są w posiadaniu wdowy po artyście². Pastelowy obraz *Spełnienie*, z powodu ciemnej kolorystyki i pesymistycz-

Ryc. 3. Stefan Żechowski, *Artysta i muzy*, 1978, kat. 41

nego traktowania erotycznego tematu, można jednoznacznie określić przymiotnikiem symboliczny. Pastel *Mickiewicz*, mimo późnej daty powstania – 1980 r. – stanowi przykład charakterystycznego dla całej twórczości Żechowskiego czysto ilustracyjnego zainteresowania znanymi postaciami polskiej historii i kultury. Tematyką plasuje się w nurcie, w który w latach czterdziestych wpisały się rysun-

¹ W wydanym z tej okazji katalogu: *Stefan Żechowski*. Galeria BWA „Piwnice”. Kielce 1983, znajduje się wyczerpująca bibliografia zebrana przez Mariana Rumina. Podstawowe informacje biograficzne zaczerpnięto z *Kalendarium życia i twórczości Stefana Żechowskiego*. Opr. M. Derus. Bytom 1990; por. także *Stefan Żechowski. Katalog wystawy*. Opr. E. Polit, I. Rajkowska. Muzeum Narodowe w Kielcach, Kielce 1997. W katalogu tym reprodukowane są w kolorze wszystkie posiadane przez kieleckie muzeum prace Żechowskiego.

² Por. pastel *Wzlot*, 1979, wł. Marianny Żechowskiej, reprodukowany w: *Stefan Żechowski. Katalog wystawy...*, Kielce 1997, poz. kat. 40, il.

kowe cykle: *Nowe zwycięża*, *Życie Lenina*, *Waryński w Schlisselburgu*, i kilka serii znaczków pocztowych: *Świat pracy*, *Kultura polska*, *Wiosna Ludów*. Oleje i pastele: *Potwór*, *Przeznaczenie*, *Kuszenie*, *Sen*, *Drabina odwagi*, *Transformacja*, łączy motyw kolczastego węża traktowanego wielowariantowo; w *Przeznaczeniu* i *Potworze* związanego dodatkowo z równie częstym motywem globu ziemskiego, planety w ogóle lub Słońca³. Olej *Chłopska nędza* z 1932 r. odróżnia od pozostałych prac naturalistyczne traktowanie symboliczno-surrealistycznego tematu i mało charakterystyczna dla Żechowskiego gęsta i zwarta faktura.

Ryc. 4. Stefan Żechowski, *Chłopska nędza*, 1932, kat. 32

Pozostałe nabytki reprezentują plastykę współczesną. Praca *M a r i a n a B o g u s z a* (1920–1980) – *Studium portretowe*, jest drugim po *Erotyku* obrazem tego malarza w zbiorach kieleckiego muzeum, również namalowanym w latach 70., ale w zupełnie innej stylistyce, świadczącej o rozległości poszukiwań artystycznych autora, prowadzonych w tym samym czasie. *Erotyk* jest bowiem obrazem geometryczno-abstrakcyjnym, *Studium portretowe* zaś odwołuje się do modnego w latach jego powstania hiperrealizmu.

Dwie prace *K r z y s z t o f a J a c k o w s k i e g o* (ur. 1935 r.) dołączają do piętnastu już posiadanych przez muzeum, powstałych w okresie od początku lat 60. do 1991 r. Obydwie powstały na początku lat 90. (cykl „Do przyjaciół gówniarzy”) i należą do groteskowo-figuratywnej twórczości malarza o tematyce regionalnej.

Obraz *J o s e p h a K o n o p k i* *Sunbather 6*, hiperrealistyczny, utrzymany w jasnej tonacji i charakterystycznej, indywidualnej manierze jest darem autora,

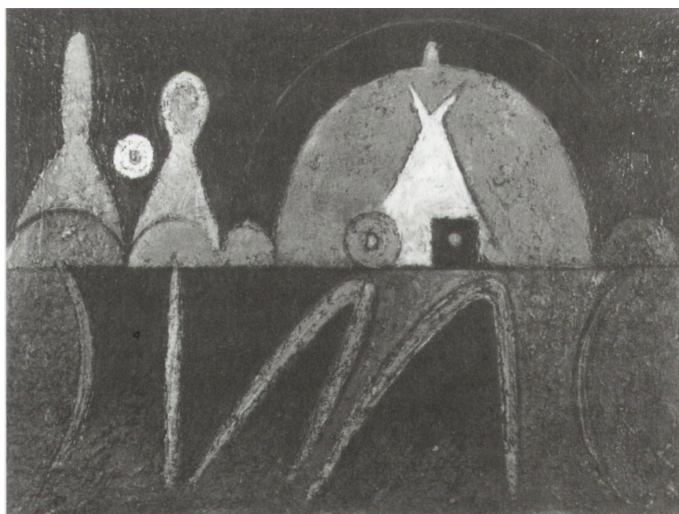
³ Por. rysunkowy wariant kompozycji *Przeznaczenie* w: Stefan Żechowski. *Rysunek i malarstwo. Katalog wystawy*. Zabrze 1996, poz. kat. 49, il. 5, wł. Marianny Żechowskiej.

Ryc. 5. Joseph Konopka, *Sunbather 6*, 1966, kat. 4

Amerikanina polskiego pochodzenia, urodzonego w 1932 r. w Filadelfii, absolwenta New York City's Cooper Union School of Art, malarza i scenografa, przez ponad 20 lat pracującego dla telewizji NBC.

Również darem są dwie prace Z b i g n i e w a K o w a l e w s k i e g o, *Chalupa* i *Wernisaż*, malarza urodzonego w 1914 r. w Nowym Sączu, absolwenta ASP

Ryc. 6. Stanisław Wałach, *Miasto dzieci wszechświata*, 1980, kat. 31

w Krakowie, wieloletniego pedagoga tej uczelni. Obydwie utrzymane w różnych, ale ciemnych tonacjach, płaskiej fakturze, mniej typowych dla autora preferującego jaśniejszą kolorystykę oddaną w grubym impaście przy szkicowym, malarskim rysunku.

Kolejny dar autorski, obraz *Danuta Leszczyńskiej-Kluzy* (ur. 1926) – *Pejzaż funebralny* jest trzecim w kolekcji naszego muzeum, późniejszym o kilkanaście lat, ale podobnym do poprzednich i surrealistyczno-figuratywną tematyką, i techniką oraz dużym formatem.

Cztery duże obrazy *Stanisława Włacha* (1919–1983), malarza reprezentującego podobnie jak wyżej wymieniona środowisko krakowskie (bardzo aktywnego twórczo w Kielcach i okolicy w latach 1953–1959), są darem wdowy po artyście, a dołączają do jednego (*Instrument II*) posiadanego przez muzeum. Wszystkie pomimo różnego czasu powstania, reprezentują konsekwentne i oryginalne zainteresowania autora astronautyką, realizowane tak w Polsce, jak w USA, w indywidualnej manierze i technice – mieszanej, grubo-impastowej, geometryczno-figuratywno-abstrakcyjnej.

Iwona Rajkowska

Wykaz nabytków

BOGUSZ MARIAN (1920–1980)

1. *Studium portretowe*, 1974, akryl płótno, 100 x 90 cm, dar Krystyny i Bolesława Szymańskich w 1993 r.; nr inw. MNKi/M/2835
Lit.: *Marian Bogusz 1920–1980. Wystawa monograficzna. Katalog*. Muzeum Narodowe w Poznaniu, CBWA Poznań. Poznań 1982, poz. kat. 240

JACKOWSKI KRZYSZTOF (ur. 1935)

2. ... *i potem się zdemaskowali*, 1992 (z cyklu „Do przyjaciół gówniarzy”), olej płótno, 61 x 61 cm, zakup od autora w 1993 r.; nr inw. MNKi/M/2833
3. *Wolę bydło uprost...*, 1993 (z cyklu „Do przyjaciół gówniarzy”), sygn. na odwrociu, na białym: *K. Jackowski 93*, olej, płótno, 61 x 61,5 cm, zakup od autora w 1993 r.; nr inw. MNKi/M/283

KONOPKA JOSEPH (ur. 1932)

4. *Sunbather 6*, 1966, sygn. p.d.: *Konopka 66*, i na odwrociu, akryl płótno, 98,5 x 91 cm, dar autora w 1993 r.; nr inw. MNKi/M/2838

KOWALEWSKI ZBIGNIEW (ur. 1914)

5. *Chałupa*, 1980, sygn. dwukrotnie na odwrociu, olej płótno, 76,5 x 91 cm, dar autora w 1994 r.; nr inw. MNKi/M/2840
6. *Wernisaż II*, 1989, sygn.d.śr.: *Z Kowalewski 86*, olej płótno, 80 x 100 cm, dar autora w 1994 r.; nr inw. MNKi/M/2839
Lit.: *Zbigniew Kowalewski. Obrazy. Katalog*. BWA Nowy Sącz. Nowy Sącz 1995, poz. kat. 26 (pod zmienionym przez autora tytułem: *Wernisaż czerwony*)

LESZCZYŃSKA-KLUZA DANUTA (ur. 1926 r.)

7. *Pejzaż funebralny*, 1988, sygn. l.d.: *D. Leszczyńska-Kluza 1988*, olej płótno, 200 x 147 cm, dar autorki w 1993 r.; nr inw. MNKi/M/2834

Lit.: *Danuta Leszczyńska-Kluza. Malarstwo. Katalog*. Galeria BWA „Piwnice”. Kielce 1993

PACEWICZ KAZIMIERZ (1885–1974)

- 8–25. Zbiór 18 prac: pejzaże, sceny rodzajowe w krajobrazie i we wnętrzach; portrety i in. z lat 30. do 50. (oraz nie datowane); olej na płótnie, akwarela lub kredka na papierze; wymiary różne; niektóre sygnowane, wszystkie na odwrociach poświadczane przez Celinę Tarnawską-Buszę, wykonawczynię testamentu malarza, dar tejeż z 1980 r. w Londynie; nr inw. MNKi/M/2846-2863. Wśród nich m.in.:

- *Wieczór w izbie*, 1930, sygn. i dat. p.d.: *K.Pacewicz 1930*, akwarela papier, 28,6 x 45,7 cm; nr inw. MNKi/M/2854;
 - *Lady*, 1957, sygn. i dat. p.d.: *Lady. / 1957. / K Pacewicz*, olej płótno, 48,7 x 37,2 cm; nr inw. MNKi/M/2846;
 - *Branka* (scena z niewolnikami) kredka papier, 23 x 30,3 cm; nr inw. MNKi/M/2860;
 - *Woltyżerka*, akwarela papier, 28,5 x 45,3 cm; nr inw. MNKi/M/2857;
 - *Przed dworem*, akwarela papier, 28,6 x 45,6 cm; nr inw. MNKi/M/2850;
 - *Krajobraz z zabudową na wzgórzu*, kredka papier, 23 x 30,3 cm; nr inw. MNKi/M/2858;
 - *Dwa zuby* (walka zwierząt), akwarela papier, 28,4 x 45,3 cm; nr inw. MNKi/M/2851;
 - *Scena wiejska* (bójka), akwarela papier, 28,2 x 45,2 cm; nr inw. MNKi/M/2852;
 - *Pejzaż leśny z drogą*, akwarela papier, 28,4 x 45,6 cm; nr inw. MNKi/M/2849;
 - *Orka*, akwarela papier, 28,3 x 45,6 cm; nr inw. MNKi/M/2848.
- PLEWIŃSKA-SMIDOROWICZOWA ZOFIA (czynna 1905–1936)
26. *Wzgórze krzyży*, 1919, sygn. i dat. p.d.: *ZOFIA PLEWIŃSKA / 1919*, ołówek-akwarela-pastel tektura, 94 x 67 cm, dar M. Kurowskiej z Warszawy; nr inw. MNKi/M/2836
- SZERMEŃTOWSKI KAZIMIERZ
27. *Procesja w Chęcinach*, 1857, sygn. i dat. p.d.: *K. Szermeńtowski / r. 1857*, olej płótno/ płyta pilśniowa, obecny nr inw. MNKi/M/2841 (dawny nr inw. MŚ/S/1797)
Lit.: I. Jakimowicz *Józef Szermentowski 1833–1876. Katalog wystawy* [Muzeum Świętokrzyskiego w Kielcach]. Warszawa 1969, s. 67, poz. kat. 15; A. Oborny *Kronika muzealna 1972. Nowe nabytki* [Działu Sztuki]. „Rocznik Muzeum Świętokrzyskiego” Kraków 1975 t. 9, s. 538 (tu błędna pisownia nazwiska Kazimierza: *Szermentowski* zamiast *Szermeńtowski*)*
Obraz Kazimierza Szermeńtowskiego poza oczywistym dowodem istnienia tradycji uprawiania malarstwa w rodzinie stanowił do 1970 r. podstawę domniemania o częściowym prze-malowaniu oryginału dzieła (MS/S/1020), co potwierdziła jego konserwacja ukończona w 1971 r., por. N. Szunke *Konserwatorskie odkrycie w obrazie J.[ózefa] Szermentowskiego*. „Rocznik Muzeum Świętokrzyskiego” Kraków 1973 t. 8, s. 397–405, il.
- WAŁACH STANISŁAW (1919–1983)
28. *Kosmonauta I*, 1961, sygn. śr.: *S WAŁACH*, olej sklejką, 55 x 55 cm, dar wdowy po artyście Marii Michajłowej-Wałach z 1995 r.; nr inw. MNKi/M/2844
29. *Autoportret amerykański*, 1976, sygn. p.d.: *ST.WAŁACH 76*, tech. miesz. płyta pilśniowa, 171 x 108 cm, dar j.w.; nr inw. MNKi/M/2842
Lit.: *Stanisław Wałach 1919–1983. Katalog*. Kraków 1994, poz. kat. 20, il.
30. *Zdobywcom Księżyca – astronautom USA*, 1976, sygn. na odwrociu, tech. miesz. sklejką, 153 x 111 cm, dar j.w.; nr inw. MNKi/M/2845
31. *Miasto dzieci wszechświata*, 1980, sygn. l.d.: *ST WAŁACH*, tech. miesz. płótno, 110 x 151, dar j.w.; nr inw. MNKi/M/2843
Lit.: *Stanisław Wałach...*, poz. kat. 21, il.
- ŻECHOWSKI STEFAN (1912–1984)**
32. *Chłopska nędza*, 1932, sygn. i dat. p.d.: *SŻ/32*, olej dykta, 53,5 x 60,0 cm; zakup w 1995 r. nr inw. MNKi/M/2872; poz. kat. 1
33. *Drabina odwagi*, 1938, sygn. i dat. l. d.: *S.Ż./1938*, pastel papier, 19,1 x 26,4 cm, dar Marianny Żechowskiej z 1995 r.; nr inw. MNKi/M/2866, poz. kat. 11
34. *Transformacja*, 1938, sygn. i dat. p.d.: *SŻ/38*, olej dykta, 49,2 x 65,0 cm, zakup w 1995 r.; nr inw. MNKi/M/2871, poz. kat. 3
35. *Stefan w lesie*, 1943, sygn. i dat. p.d.: *SŻ 43*, pastel papier, 19,5 x 26,5 cm, dar Marianny Żechowskiej z 1995 r.; nr inw. MNKi/M/2870, poz. kat. 1

* Pisownia nazwiska braci była różna: Józef po wyjeździe do Francji w 1860 r. pisał się *Szermentowski*, a brat Kazimierz pozostał przy pisowni polskiej *Szermeńtowski*.

**Wszystkie wymienione w wykazie prace Stefana Żechowskiego były prezentowane na wystawie *Stefan Żechowski* w Muzeum Narodowym w Kielcach, kwiecień–wrzesień 1997, i odnotowane oraz zreprodukowane w towarzyszącym jej katalogu (ostatnia informacja w wykazie dotyczy numeru pozycji w tymże katalogu).

36. *Potwór*, 1953, sygn. i dat. p.d.: *SŻ/1953*, olej dykta, 49,7 x 48,0 cm, zakup z 1995 r.; nr inw. MNKi/M/2873; poz. kat. 5
37. *Przeznaczenie*, 1960, sygn. i dat. p.d.: *SŻ/60*, olej tektura, 32,5 x 46,3 cm, dar Marianny Żechowskiej z 1995 r.; nr inw. MNKi/M/2867, poz. kat. 6
38. *Sen*, 1965, sygn. i dat. p.d.: *SŻ 1965*, olej tektura, 40,4 x 31,6 cm, dar j.w.; nr inw. MNKi/M/2868, poz. kat. 8
39. *Spętanie*, lata 60.(?), pastel tektura, 32,8 x 42,8 cm, dar j.w.; nr inw. MNKi/M/2865, poz. kat. 25
40. *Kuszenie*, lata 60.(?), pastel papier, 24,3 x 33,5 cm, dar j.w.; nr inw. MNKi/M/2869, poz. kat. 24
41. *Artysta i muzy*, 1978, sygn. i dat. p.d.: *SŻ 78*, pastel tektura, 51,7 x 57,8 cm, zakup w 1995 r.; nr inw. MNKi/M/2874, poz. kat. 34
42. *Mickiewicz*, 1980, sygn. i dat. p.d.: *ŻECHOWSKI 80*, pastel papier, 48,3 x 55,9 cm, dar Marianny Żechowskiej z 1995 r.; nr inw. MNKi/M/2864, poz. kat. 48

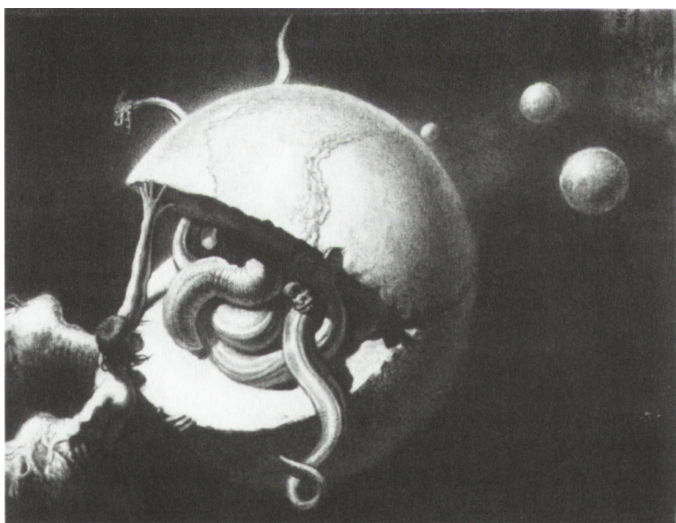
DZIAŁ RYCIN

1993–1995

W latach 1993–1995 Dział Rycin wzbogacił się o 49 obiektów; 44 to dary osób prywatnych oraz instytucji, a 5 – pozysk własny. Na szczególną uwagę zasługuje zespół 38 rysunków Stefana Żechowskiego, podarowanych kieleckiemu muzeum przez wdowę po artyście Mariannę Żechowską w październiku 1995 roku.

Wykonany w latach 1928–1978, zespół ten nie stanowi jednorodnej całości. Złożony zarówno z prac pochodzących z cykli: *Portrety* (11), *Wojna* (4), *Chora Ziemia* (3), *Kryzys* (2), *Do Hymnów Kasprowicza* (1), jak i kompozycji luźnych o różnej tematyce, zwykle symbolicznym charakterze i wydziwku pesymistycznym, odzwierciedla introwertyczną osobowość i nadwrażliwość artysty.

Wszystkie omawiane prace zaprezentowane zostały na wystawie poświęconej twórczości Stefana Żechowskiego (otwartej 15 kwietnia 1997 r. w Muzeum Naro-

Ryc. 7. Stefan Żechowski, *Wnętrze ziemi* – cykl *Chora Ziemia*, 1942, kat. 26